

Метою оцінки доказів є встановлення належності, допустимості, достовірності кожного доказу окремо, а також достатність і взаємний зв'язок доказів у їх сукупності.

Предмет доказування КАСом визначається як обставини, якими обґрунтовуються позовні вимоги чи заперечення або які мають інше значення для вирішення справи (причини порушення строку для звернення до суду тощо) та які належить встановити при ухваленні судового рішення.

Враховуючи вище сказане можна зробити висновок про те, що доказування в адміністративному процесі являє регламентовану КАСУ діяльність особами, які беруть участь у справі, для збору, дослідження та оцінки доказів, якими обґрунтовуються вимоги чи заперечення або які мають інше значення для вирішення справи.

---

1. Лях Н. Л. Отримання, дослідження та оцінка доказів в адміністративному судочинстві / Н. Лях // Актуальні проблеми держави і права. – 2007. – Вип. 35. – С. 312-316.

2. Тарануха В. П. Практичні аспекти діяльності адміністративних судів з розгляду справ, пов'язаних з виборчим процесом / В. П. Тарануха, В. В. Гордєєв // Науковий вісник Чернівецького університету. Вип. 427. Правознавство. – 2007. – С. 68-72.

3. Колпаков В. К. Докази та доказування в адміністративному судочинстві : монографія / В. К. Колпаков, В. В. Гордєєв. – Київ ; Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2009. – 128 с.

Вітвіцький Сергій Сергійович

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри загальноправових дисциплін,
член правління Дніпропетровської обласної організації
«Асоціація українських правників»

Резун Тетяна Сергіївна

студентка факультету № 2
заочного навчання цивільних осіб ННІ ПОЗН

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

КОДИФІКАЦІЯ ВИБОРЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО ПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Досвід проведення виборчих кампаній у нашій державі засвідчив, що чинне виборче законодавство України багато в чому не відповідає загальноприйнятим міжнародним стандартам, не забезпечує потреб суб'єктів виборчого процесу. Традиційно перед кожними новими виборами приймаються або змінюються виборчі закони, тобто маємо постійне перебування у пошуку найкра-

щого. Слід зазначити, що тема вдосконалення виборчого законодавства не втрачає своєї актуальності і дотепер. Нещодавній виборчий процес засвідчив, що нашій державі потрібно вирішити низку проблем, які стосуються вдосконалення виборчого законодавства.

Питанням вдосконалення виборчого законодавства, приведення його до європейських стандартів присвячені дослідження Ю. Ключковського, О. Лавриновича, М. Мельника, О. Нельги, В. Погорілка, С. Рябової, М. Ставнійчук та ін. Проблематику використання адміністративного ресурсу досліджено в працях А. Дуди, А. Магери, М. Михальченка, В. Чорного, О. Ющика та ін.

На сучасному етапі існують різноманітні точки зору серед науковців, державознавців, практичних працівників щодо питань кодифікації виборчого законодавства. Одні наполягають на тому, що розрізнені і суперечливі виборчі закони України мають бути уніфіковані та об'єднані в єдиний Виборчий кодекс, котрий повинен складатися із Загальної частини – однакової для всіх видів виборів, а також Особливої – унікальної для кожного виду виборів і референдумів. Другі дотримуються іншої точки зору щодо кодифікації виборчого законодавства, вважаючи, що сьогодні Україні не потрібен Виборчий кодекс, необхідно прийняти досконалі виборчі закони. Європейські експерти теж висловили свою думку стосовно реформування українського виборчого законодавства. Зокрема, голова Венеціанської комісії зауважив, що Україна повинна переглянути свою виборчу систему, аби інтереси регіонів були більше представлені. На його думку, потрібно надати більше пріоритету регіонам, щоб ті, кого люди обирають, несли персональну відповідальність за свої обіцянки, а також підкреслив необхідність ухвалення Верховною Радою Виборчого кодексу, який допоможе уникнути конфліктів під час наступних виборів.

Практика свідчить, що Україна потребує якісно нового та стабільного виборчого законодавства. Безперервна змінюваність виборчих законів може нести в собі загрозу правовій безпеці, конституційній традиції правонаступності правових норм, реалізації волевиявлення виборців.

Директор правових програм Лабораторії законодавчих ініціатив Д. Ковриженко підкреслює, що у світовій практиці не спостерігається випадків, коли кожна виборча кампанія здійснюється «за новими правилами», тим більше, коли виборчий закон змінюється за місяць, а то й за тиждень до дня голосування. Отже, ми всі мусимо зробити висновок: нарешті в Україні повинне з'явитися стабільне виборче законодавство, необхідно розпочати процес його кодифікації. І такий досвід у зарубіжних країнах існує, наприклад виборчі кодекси існують у Франції, Єгипті, Мадагаскарі, Сенегалі, Коста-Риці, Камеруні, а також у Польщі, Молдові, Албанії.

Тема кодифікації вітчизняного законодавства про вибори і референдуми вже давно стоїть на порядку денному процесу правотворення. На цьому наголошує і Венеціанська комісія, місія якої в Україні полягає у сприянні модернізації національного законодавства та адаптації його до європейських стандар-

тів. Комісія визнала виборче законодавство України суперечливим, зауваживши, що різні закони регулюють одні й ті ж самі питання і часто дублюють один одного. У зв'язку з цим рекомендується створити Виборчий кодекс, який би уніфікував норми, пов'язані з виборами [1].

Звертаючись до зарубіжного досвіду, можна виявити, що виборчі кодекси в цілому себе виправдали і слугують солідним фундаментом у врегулюванні виборчого процесу в багатьох зарубіжних країнах. На нашу думку, в Україні слід провести кодифікацію виборчих нормативно-правових актів. Як свідчить аналіз, саме кодифікація – шлях до сталого, досконалого та ефективного виборчого законодавства, адже в процесі кодифікації відбувається змістовне удосконалювання законодавства, стає можливим усунення дублювання і протиріч між нормативно-правовими актами, зокрема між чотирма профільними законами: «Про вибори Президента України», «Про вибори народних депутатів України», «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів», а також «Про всеукраїнський та місцеві референдуми». Практика свідчить про чималу кількість таких суперечностей.

Не менш вагомим аргументом на користь кодифікації є «уніфікація» більшості виборчих дій і процедур. Так, наприклад, незалежно від виду виборів практично однаковими є правила формування виборчих комісій, складання списків виборців, порядок голосування і підрахунку голосів тощо. Разом з тим до питання кодифікації слід підходити виважено, адже, як зазначають німецькі вчені, «вибори – у загальнонаціональному масштабі – це найбільш масовий процес, який знає право» [2, с. 125].

Венеціанська комісія з питань виборів в Україні наголошує, що дослідження актуальних проблем, пов'язаних з кодифікацією виборчого законодавства, доцільно розпочати зі встановлення ідей, що повинні бути закладені в основі такої кодифікації, тобто встановити принципи кодифікації законодавства, оскільки від їхнього правильного розуміння й з'ясування залежить і подальший успіх діяльності по створенню Виборчого кодексу.

Вчені-конституціоналісти запропонували ряд принципів кодифікації виборчого законодавства. Серед них: принцип законності і конституційності, принцип демократизму, принцип гласності. Разом із тим Т.В. Стешенко зазначає, що при створенні Виборчого кодексу слід дотримуватися принципу додержання вимог належної правової процедури. Кодифікація, як і будь-яка нормотворча діяльність, повинна здійснюватись планово. Цей принцип передбачає: залучення відомих фахівців у сфері виборчого і референтного законодавства; співпрацю робочої групи по підготовці проекту Виборчого кодексу у рамках діяльності профільного комітету або спеціальної тимчасової комісії парламенту, досягнення консенсусу між суб'єктами політичного процесу, включно із представниками парламентських фракцій з метою ухвалення Виборчого кодексу.

Поряд з вищезазначеними принципами кодифікації виборчого процесу слід виокремити принцип наукового обґрунтування, що передбачає урахування

надбання вітчизняної та зарубіжної доктрини та судової практики. Науковий підхід до підготовки і прийняття такого кодифікованого акта, як Виборчий кодекс, покликаний забезпечити його відповідність досягненням науки і техніки, послідовному розвитку національної наукової думки і конституційної доктрини. Ми повністю поділяємо думку Венеціанської комісії, що апробація попереднього варіанта кодексу через призму поглядів (думок) видатних науковців-професіоналів є не лише необхідною умовою його ефективності, але й допоможе уникнути багатьох законодавчих колізій, неточностей та упущень з позицій вітчизняної конституційної науки.

Підсумовуючи, слід зазначити, що прийняття єдиного кодифікованого виборчого акта в Україні – це єдиний шлях до стабілізації українського виборчого законодавства, оскільки він дозволяє систематизувати це законодавство, створити правову базу, за якої замість кількох окремих нормативно-правових актів діє один, що впорядковує правовідносини та процедури в конкретній сфері і чітко уніфіковує методи їх правового регулювання.

1. Венеціанська комісія рекомендує Україні створити виборчий кодекс. – 19.12.2005 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrnews.com.

2. Государственное право Германии : сокр. пер. в 2 т. – Т. 1. – М. : ИГП РАН, 1994.

Грицай Ірина Олегівна

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри загальноправових дисциплін,
заступник голови Дніпропетровської обласної організації
«Асоціація українських правників»

Селіванова Олена Володимирівна

студентка факультету № 2
заочного навчання цивільних осіб ННІ ПОЗН

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

РЕФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ: ОЧІКУВАНІ ЗМІНИ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Державній службі України, яка забезпечує законність політичних рішень, цілісність держави як інституту, належить особлива роль у побудові сучасної правової держави європейського типу, утвердженні демократичної моделі державного управління. Тому проблема створення ефективної системи державної служби набирає сьогодні особливої ваги.